

УДК 636.2:636.23

М. І. КОГУТ, В. Д. ФЕДАК, кандидати сільськогосподарських наук
Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН
вул. Грушевського, 5, с. Оброшино Пустомитівського р-ну Львівської обл.,
81115, e-mail: inagrokarpat@gmail.com

РОЗВИТОК ТЕЛИЦЬ РІЗНИХ ЛІНІЙ СИМЕНТАЛЬСЬКОЇ ПОРОДИ

Проаналізовано результати вагового росту ремонтних телиць симентальської породи трьох ліній – Хоррора, Редада та Ромулюса, їх середньодобових приростів та інтенсивності росту. Піддослідні телички вже при народженні характеризуються досить високою живою масою. В усі вікові періоди ці тварини переважають стандарт породи за живою масою. Найвищі середньодобові прирости усі телички мали у віці 13–15 місяців. В цілому від народження до 15-місячного віку відносна швидкість росту була практично однаковою – 168,9–169,8 %.

Ключові слова: симентальська порода, лінія, жива маса, середньодобові прирости, відносна швидкість росту.

Вступ. На сучасному етапі селекційна робота з породами великої рогатої худоби спрямована на подальше підвищення їх молочної продуктивності, консолідації за типом і основними господарсько корисними ознаками, як, наприклад, поліпшення відтворної здатності. Тому якісний ремонт стада, належне вирощування та оцінка молодняку є тими передумовами, що сприяють підвищенню генетичного потенціалу молочної продуктивності корів. Вчені зоотехнічної науки довели, що спрямоване вирощування молодняку великої рогатої худоби неможливе без чітких знань закономірностей його росту і розвитку. При цьому потрібно забезпечувати середньодобові прирости до 6-місячного віку не менше 750–800 г, з 6 до 12 міс. – 650–700 г і старших – 550–600 г, а за весь період розвитку – не менше 750 г [2, 4, 7]. Ріст і розвиток кожної тварини має вплив на формування молочної продуктивності [3] та залежить від породи, годівлі, утримання.

Метою наших досліджень було вивчити розвиток телиць – нащадків бугаїв різних ліній симентальської породи.

Матеріали і методи. Матеріалом для проведення досліджень слугували ремонтні телиці різних ліній симентальської породи ФГ

«Пчани-Денькович» Жидачівського району Львівської області. При проведенні зоотехнічного дослідження дотримувалися вимог, що ставляться до науково-господарських експериментів [1].

Генеалогічна структура стада ФГ «Пчани-Денькович» представлена трьома лініями: Ромулюса (дочки бугая Рошелле 936647732), Хоррора (дочки бугая Віххта 932375771) та Редада (нащадки Імаго 997169727). Живу масу ремонтних теличок вивчали за матеріалами зоотехнічного і племінного обліку.

Одержані дані оброблено статистично за методикою М. О. Плохінського [5].

Результати та обговорення. За даними численних експериментів, на ріст і розвиток молодяку великої рогатої худоби в постембріональний період за нормальних умов годівлі і утримання впливає як породний фактор, так і належність тварин до лінії.

У наших дослідженнях ріст і розвиток теличок в окремі вікові періоди проходив неоднаково і залежав значною мірою від належності тварин до певної лінії. За однакових умов годівлі і утримання, як показали результати, зміна живої маси піддослідних тварин відбувалася по-різному (табл. 1). Вже при народженні телички усіх трьох генеалогічних формувань мали досить високу живу масу (34–36 кг), однак нащадки бугая Віххта 932375771 (лінія Хоррора) переважали за цим показником (на 2,1 кг) ровесниць з лінії Ромулюса (дочки бугая Рошелле 936647732) та Редада (дочки бугая Імаго 997169727) за статистично вірогідної різниці ($P < 0,05$).

1. Зміна живої маси теличок різних генеалогічних формувань з віком ($M \pm m$), кг

Вік, міс.	Лінії		
	Ромулюса	Хоррора	Редада
При народженні	34,0 ± 0,81	36,6 ± 0,32	35,4 ± 1,51
6	173,0 ± 2,61	185,6 ± 2,34*	181,2 ± 2,32*
9	251,0 ± 4,21	281 ± 2,63*	259 ± 2,64*
12	324,5 ± 5,63	360 ± 5,21***	336,2 ± 3,68**
15	410,0 ± 4,71	448,2 ± 4,33**	422 ± 5,42***

Примітка. У цій таблиці статистично вірогідно при: * $P < 0,05$, ** $P < 0,01$, *** $P < 0,001$.

У 6-місячному віці нащадки бугая Віххта 932375771 (лінія Хоррора) переважали за живою масою ровесниць з лінії Ромулюса на 12,6 кг, або на 7,3 % ($P < 0,01$), у віці 9 міс. – на 30 кг (11,9 %, $P < 0,001$), у 12 міс. – на 35,5 кг (10,9 %), у 15 міс. – на 38,2 кг (9,3 %) за високої

статистично вірогідної різниці ($P < 0,001$). Телички – дочки бугая Імаго 997169727 (лінія Редада) в усі досліджувані вікові періоди на відміну від ровесниць-нащадків бугая Віххта 932375771 з лінії Хоррора мали значно меншу перевагу за живою масою над дочками бугая Рошелле 936647732 (лінія Ромулюса): у 6 міс. – на 8,2 кг (4,7 %), у 9 міс. – на 8,0 кг (3,2 %), у 12 міс. – на 11,7 кг (3,6 %), у 15 міс. – на 12 кг (2,9 %). Статистично вірогідною різниця була лише у 6-місячному віці. Отже, телички з лінії Хоррора мали найкращі показники живої маси.

Більш детально характеризують ріст піддослідних тварин середньодобові прирости та відносна швидкість росту (табл. 2).

2. Інтенсивність росту теличок симентальської породи

Показники	Вікові періоди, міс.			
	0–6	7–12	13–15	0–15
Лінія Ромулюса				
Середньодобовий приріст, г	761	832	939	822
Відносна швидкість росту, %	133	61	23,3	168,9
Лінія Хоррора				
Середньодобовий приріст, г	819	958	969	901
Відносна швидкість росту, %	134,1	63,9	21,8	169,8
Лінія Редада				
Середньодобовий приріст, г	801	852	942	846
Відносна швидкість росту, %	134,6	59,9	22,1	169,0

Встановлено, що від народження до 6-місячного віку найбільші середньодобові прирости отримано від теличок-нащадків бугая Віххта 932375771. Вони за цією ознакою переважають ровесниць двох інших ліній на 58 та 18 г (7,6 та 2,2 %). Дочки бугая Імаго 997169727 (лінія Редада) порівняно з ровесницями з лінії Ромулюса мали вищі середньодобові прирости на 40 г, або на 5,2 %. Таку ж картину спостерігали і від 7 до 12 міс. У цей віковий період телички з лінії Хоррора переважали за середньодобовими приростами ровесниць з ліній Ромулюса та Редада відповідно на 15,1 і 12,4 %. Найвищими ці показники були в усіх теличок у віці 13–15 міс.

Абсолютні показники швидкості росту не можуть повністю характеризувати ступінь його інтенсивності, оскільки вони не відображають взаємозв'язку між величиною ростучої маси тіла тварин і її розвитком. Тому ми визначили відносну швидкість росту теличок піддослідних груп за формулою С. Броді. За оптимальних умов годівлі і утримання згаданий показник обумовлений належністю до лінії, що підтверджується нашими даними.

Так, від народження до 6-місячного віку у дочок бугаїв Вікхта 932375771 та Імаго 997169727 відносна швидкість вагового росту була практично однакова. Дещо нижчою вона була у нащадків бугая Рошелле 936647732. У період від 7 до 12-місячного віку більш інтенсивно росли дочки бугая Вікхта 932375771 (лінія Хоррора). Слід відзначити, що в цілому від народження до 15-місячного віку у молодняку усіх груп відносна швидкість росту була практично однакова (168,9–169,8 %).

Висновки. За ростом маси тіла телиці різних ліній відповідають стандарту породи, а в деякі періоди перевищують його. Найкращі показники відзначено від нащадків лінії Хоррора.

Список використаної літератури

1. Буркат В. П. Нове у методології селекційних дослідів у скотарстві / В. П. Буркат, М. Я. Єфіменко, Ю. П. Полупан // Вісник аграрної науки. – 2007. - № 3. – С. 40–45.
2. Гнатюк С. І. Оцінка росту ремонтних телиць та молочної продуктивності корів української червоної молочної породи та її внутрішньопородних типів / С. І. Гнатюк, Л. М. Хмельничий // Науковий вісник Луганського НАУ. Серія «Сільськогосподарські науки». – 2009. - № 11. – С. 84–88.
3. Дяченко О. Б. Гематологічні показники у корів різної молочної продуктивності у до- і післяродовий періоди за парентерального введення тканинних препаратів / О. Б. Дяченко // Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. – 2015. – Вип. 58, ч. II. – С. 124–135.
4. Зубець М. В. Вирощування ремонтних телиць / М. В. Зубець, Й. З. Сірацький, Я. Н. Данилків. – К. : Урожай, 1993. – 136 с.
5. Плохинский Н. А. Руководство по биометрии для зоотехников / Н. А. Плохинский. – М. : Колос, 1969. – 256 с.
6. Свечин К. Б. Индивидуальное развитие сельскохозяйственных животных / К. Б. Свечин. – К. : Урожай, 1976. – 287 с.

Отримано 19.09.2016

Рецензент – науковий співробітник лабораторії виробництва молока і яловичини ІСГКР НААН, кандидат сільськогосподарських наук Л. В. Ференц.